

Temporärt omställningsstöd till fristående huvudmän

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

att ge kommunkontoret i uppdrag att i samråd med barn- och skolförvaltningen ta fram ett förslag på utökad ersättning riktat mot mindre förskole- och skolenheter utanför tätorten Lund i likhet med den modell som redan tillämpas på byskolorna,

att förslaget tas upp för beslut i kommunstyrelsen i september.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har tagit beslut om ny internhyresmodell (2020-12-17 § 314) som införs från och med juli 2021. Den nya modellen ger en lägre internhyra inom kommunen vilket påverkar kommunens ersättning till fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

I samband med beslut om ny internhyresmodell beslutade kommunstyrelsen att uppdra åt kommunkontoret att utreda olika alternativ till temporära omställningsstöd för fristående skolor (2020-12-02 § 370).

Kommunstyrelsen föreslås besluta att ge kommunkontoret i uppdrag att tillsammans med barn- och skolförvaltningen ta fram ett förslag på utökad ersättning riktat mot mindre förskole- och skolenheter utanför tätorten Lund i likhet med modellen för ersättning till byskolorna.

Underlag för beslutet

- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2021-05-12 Temporärt omställningsstöd till fristående huvudmän
- Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2020-12-02 § 370 Förslag till ny internhyresmodell

2021-05-12

Diarienummer

KS 2021/0017

Ärendet

Bakgrund

I december 2020 tog kommunfullmäktige beslut om att införa en ny internhyresmodell från och med juli 2021 (2020-12-12 § 314).

Internhyresmodellen påverkar kommunens internhyra som i sin tur ligger till grund för den lokalkostnadsersättning som betalas ut till fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

Den nya internhyresmodellen innebär lägre internhyror i Lunds kommun och därmed lägre lokalkostnadsersättning till fristående huvudmän.

I samband med beslut om ny internhyresmodell beslutade kommunstyrelsen att uppdra åt kommunkontoret att utreda olika alternativ till temporära omställningsstöd för fristående huvudmän (2020-12-02 § 370).

Föredragning

Lokalkostnadsersättningen utgör cirka 20 procent av den totala ersättningen till fristående huvudmän. Mellan 2020 och 2021 har ersättningens övriga delar räknats upp vilket ger en sammantagen ekonomisk effekt på den totala ersättningen till fristående huvudmän enligt tabellen nedan.

Den totala ersättningen 2021, som inkluderar den nya nivån på lokalersättningen, skiljer sig från 2020 års totala ersättning med mellan -0,2 procent för gymnasieskolor och 1,7 procent för förskolor.

Differens, ersättningsnivåer 2021 jämfört med 2020, procent

Förskola 1-2 år	Förskola 3-5 år	Grundskola åk F-3	Grundskola åk 4-6	Grundskola åk 7-9	Gymnasie- utbildning*
1,7%	1,5%	0,6%	0,7%	0,7%	-0,2%

*grov estimering då ersättningen varierar beroende på valt program samt att lokalkostnadsersättning för hösten 2021 ännu är beräknad

Ersättningen till fristående huvudmän regleras av skollagen och olika förordningar. Fristående och kommunala huvudmän ska enligt skollagen få ersättning på lika villkor. Det innebär att bidrag till fristående huvudmän ska beräknas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten av motsvarande slag.

2021-05-12

Diarienummer

KS 2021/0017

Temporärt omställningsstöd

Kommunkontoret har undersökt tre olika inriktningar och alternativ för temporärt omställningsstöd till fristående huvudmän

Alternativ 1 – omställningsstöd i enlighet med beslut om ny internhyresmodell

Beslutet att införa internhyresmodellen från den förste juli 2021 istället för den förste januari 2021 minskar den ekonomiska påverkan av förändringen under 2021 genom att sänkningen av lokalkostnadsersättningen till fristående huvudmän först sker vid halvårsskiftet.

Effekten av den nya internhyresmodellen får därmed en infasning med halvårseffekt 2021 och helårseffekt först 2022. Infasningen ger fristående huvudmän längre tid för att anpassa sina kostnader till den nya ersättningen och är därmed en form av omställningsstöd som därmed redan finns inbyggt i beslutet om ny internhyresmodell.

Alternativ 2 – omställningsstöd genom oförändrad ersättning 2021

En kommun som under löpande budgetår minskar ersättningen till verksamheter i sin egen regi kan enligt skollagstiftningen "lagen om bidrag på lika villkor" minska ersättningen till enskild verksamhet i motsvarande mån.

Internhyran för kommunens egna verksamheter sänks i juli 2021. Om lokalkostnadsersättningen från och med juli 2021 inte sänks för fristående huvudmän skapas ett temporärt omställningsstöd under 6 månader fram till 1 januari 2022. Bedömningen är att en sådan konstruktion är möjlig inom gällande lagstiftning.

Ett temporärt omställningsstöd enligt ovan ökar fristående huvudmäns totala ersättningsnivåer gentemot 2020 med mellan 2,9 till 3,4 procent. Tabellen nedan visar hur de totala ersättningsnivåerna ökar jämfört med 2020, dels utifrån beslutad ersättning enligt beslut om ny internhyresmodell (första raden) och dels utifrån om det skulle utgå ett temporärt omställningsstöd enligt detta alternativ (andra raden).

Differens, ersättningsnivåer 2021 jämfört med 2020, procent

	Förskola 1-2 år	Förskola 3-5 år	Grundskola åk F-3	Grundskola åk 4-6	Grundskola åk 7-9	Gymnasie- utbildning*
Sänkt lokalersättning ht	1,7%	1,5%	0,6%	0,7%	0,7%	-0,2%
Omställningsstöd ht	3,1%	3,4%	2,9%	2,8%	2,8%	2,9%

*grov estimering då ersättningen varierar beroende på valt program samt att lokalkostnadsersättning för hösten 2021 ännu inte är beräknad

Ett temporärt omställningsstöd med oförändrad lokalersättning under hela 2021 innebär en kostnad för kommunen på cirka

2021-05-12

Diarienummer

KS 2021/0017

10,2 miljoner. Tabellen visar prognostiserad fördelning per verksamhet.

Temporärt omställningsstöd, kostnad per verksamhet (tkr)

	Förskola	Grundskola	Gymnasiesk.	Total
Omställningsstöd ht 2021	2 950	4 397	2 883	10 230

Även om gällande lagstiftning gör det möjligt att utbetala ett temporärt omställningsstöd enligt ovan så medför konstruktionen att de privata huvudmännen under ett halvår får en högre lokalkostnadsersättning än kommunala huvudmän.

Alternativ 3 – Särskilt riktat stöd till mindre förskole- och skolenheter

Effekterna av en sänkt lokalkostnadsersättning befaras slå särskilt hårt mot verksamhet som bedrivs i mindre förskole- och skolenheter som är mer sårbara för minskad ersättning. För de enheter som är geografiskt belägna utanför centralorten är sårbarheten ännu större då de finns ett begränsat upptagningsområde och små möjligheter att utöka verksamheten.

För att dessa enheter ska ha förutsättningar att klara sin ekonomi finns det anledning att se över om det behöver tillföras en särskild ersättning för mindre förskolor och skolor i privat såväl som kommunal regi, exempelvis genom att inkludera dessa i det befintliga systemet med extra ersättning till byskolor.

Förslag till beslut

Alternativ 1 innebär att det inte ges något mer omställningsstöd än det som redan finns inbyggt i beslutet kring ny internhyresmodell där införandet av den nya modellen sker först vid halvårsskiftet 2021 och inte redan den 1 januari 2021. Det innebär att detta alternativ inte är förknippat med någon merkostnad för Lunds kommun.

Att ge ett temporärt omställningsstöd enligt alternativ 2 bedöms som möjligt med gällande lagstiftning men kan komma att överklagas då det ger högre lokalersättning baserat på huvudmannaskap även om den högre ersättningen bara betalas ut under en övergångsperiod. Detta alternativ innebär också en kostnad för Lunds kommun på cirka 10,2 miljoner kronor.

I samband med införande av ny internhyresmodell har de ekonomiska villkoren för mindre enheter uppmärksamats. Detta gäller speciellt förskolor och skolor som ligger utanför tätorterna och

2021-05-12

Diarienummer

KS 2021/0017

vars fortlevnad är extra viktig för att alla Lundabor ska ha rimliga avstånd mellan hemmet och förskolan/skolan. Alternativ 3 innebär att det riktas särskilda medel till mindre förskolor och skolor och kan uppnås genom att inkludera detta i Lunds kommuns befintliga system med extra ersättning till byskolor. Det är svårt att ge en exakt bild av kostnaden för detta alternativ redan nu, men det rör sig sannolikt om storleksordningen ett par miljoner kronor.

Mot denna bakgrund föreslås kommunstyrelsen besluta enligt alternativ 3, dvs att ge kommunkontoret i uppdrag att ta fram förslag till särskild ersättning till mindre förskole- och skolenheter, liksom den som redan tillämpas på byskolorna, för att kunna ge dessa bättre förutsättningar att klara sig ekonomiskt. Arbetet genomförs i samråd med barn- och skolförvaltningen. Förslag till sådan ersättning bedöms kunna behandlas av kommunstyrelsen under september månad, och modellen föreslås gälla från och med juli 2021. Finansiering av förslaget föreslås genom kommunstyrelsens reserverade medel under 2021 för att från 2022 arbetas in i kommunens EVP.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunkontoret. Kommunstyrelsens arbetsutskott informerades och diskuterade förslaget utformning den 10 maj.

Barnets bästa

Beslutet påverkar barn i och med att lokalkostnadsersättningen påverkar de ekonomiska förutsättningarna för fristående huvudmän som bedriver verksamhet för barn och unga.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser i detta skede.

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Vesna Casitovski
Kanslichef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Barn- och skolnämnden
Utbildningsnämnden
Kommunkontorets ekonomiavdelning

För kännedom: